

HJU HAU I SMENA

TRILOGIJA
SILOS
KNJIGA DRUGA

S engleskog preveo
Miloš Petrik

**Čarobna
knjiga**

Trilogija Silos

VUNA

SMENA

PRAH

Onima koji se nađu potpuno, istinski sami

SADRŽAJ

1. PRVA SMENA: ZAOSTAVŠTINA ♦ 11

2. DRUGA SMENA: POREDAK ♦ 163

3. TREĆA SMENA: SPORAZUM ♦ 319

4. EPILOG ♦ 509

Godine 2007. Centar za automatiku u nanobiotehnologijama (CAN) izložio je hardverske i softverske platforme koje će jednoga dana obezbediti da roboti manji od ljudskih ćelija postavljaju medicinske dijagnoze, sprovode popravke i da se čak i sami razmnožavaju.

Iste godine, CBS je prikazao reprizu programa o efektima propranolola na žrtve velike traume. Jedna jednostavna pilula, otkriveno je, mogla bi da izbriše pamćenje na bilo koji traumatičan događaj.

U gotovo isto vreme šire istorije čovečanstva, otkriveno je i sredstvo koje će dovesti do potpune propasti ljudske vrste. I mogućnost da se zaboravi da se to ikada dogodilo.

PRVA SMENA
ZAOSTAVŠTINA

PROLOG

Godina 2110.

Pod brdima Okruga Fulton, Džordžija

Troj se vratio među žive i zatekao se u grobu. Probudio se u zatočeništvu, sa debelom pločom od zamućenog stakla tik pred licem.

Mračne siluete pomerale su se sa druge strane ledene pomrčine. Pokušao je da podigne ruke, da udari u staklo, ali mišići su mu bili preslabi. Pokušao je da vrišti – ali mogao je samo da se nakašlje. Imao je gadan ukus u ustima. U ušima mu je odzvanjalo zvečanje velikih brava koje se otvaraju, huk vazduha, škripa šarki koje se dugo nisu pomerale.

Svetla iznad njega bila su sjajna, ruke na njemu tople. Pomogli su mu da sedne dok je nastavljao da kašlje, magleći dahom hladni vazduh. Neko mu je pružio vode. Tablete koje je trebalo da popije. Voda je bila hladna, tablete gorke. Naterao se na nekoliko gutljaja. Nije bio u stanju da drži čašu bez tuđe pomoći. Ruke su mu drhtale dok mu se pamćenje vraćalo, prizori iz dugačkog košmara. Osećaji dubokog vremena i jučerašnjice su se stapali. Stresao se.

Papirna tunika. Peckanje kada je uklonjena lepljiva traka. Cimanje za ruku, crevo koje mu se odvaja od međunožja. Dvojica muškaraca u belom pomogla su mu da izađe iz kovčega. Para se dizala svuda oko njega, vazduh se zgušnjavao i nestajao. Pošto je seo i treptanjem pokušao da ublaži bleštavilo, vežbajući davno neotvorene kapke, Troj se zagledao niz redove kovčega punih živih ljudi koji su se protezali ka udaljenim, zakrivljenim zidovima. Tavanica mu se činila niskom; gušio ga je pritisak zemlje odozgo. I godina. Toliko je vremena prošlo. Nikoga do koga mu je stalo nije više bilo.

Ničega više nije bilo.

Pilule su ga pekle u grlu. Sećanja su bledela kao snovi po buđenju, a osećao je kako mu izmiče razumevanje svega što je znao.

Pao je na leđa – ali ljudi u belim mantilima su to predvideli. Uхватili su ga i spustili na zemlju, dok je papirnata pregača šuštalala na njegovoj drhtavoj koži.

Slike su se vratile; sećanja su kišila kao bombe, a onda ih više nije bilo.

Pilule nisu svemoguće. Da bi se uništila prošlost, bilo je potrebno vreme.

Troj je počeo da jeca u dlanove, dok mu je neko saosećajno spustio ruku na glavu. Dvojica ljudi u belom dopustila su mu da iskoristi taj trenutak. Nisu požurivali proces. To je bila učtivost koju je jedna budna duša pružala drugoj, nešto što će otkriti jednog dana svi ti ljudi koji su spavali u kovčezima.

I što će, naposletku, zaboraviti.

1.

Godina 2049.

Vašington, Distrikt Kolumbija

Visoke staklene vitrine sa trofejima nekada su služile kao police za knjige. Moglo se to naslutiti. Oprema na policama bila je stara vekovima, ali šarke i majušne brave tek decenijama. Okvir oko stakala bio je od trešnjevog drveta, a kutija od hrastovine. Neko je to pokušao da popravi sa više premaza bajcom, ali teksture se nisu poklapale. Boja nije bila savršena. Pred uvežbanim okom takvi detalji su veoma odskakali.

Predstavnik Donald Kin nehotice je uočavao sve te tragove. Prosto je video da je nekada davno sprovedena velika čistka, raskrčivanje prostora. U nekom periodu u prošlosti, senatorova čekaonica očišćena je od obaveznih pravnčkih knjiga, dok ih nije ostalo samo nekoliko. Ti tomovi ležali su mirno u mračnim uglovima staklenih polica. Bili su zatvoreni, hrbati su im bili premreženi pukotinama, stara koža se ljuštila kao opekotine od sunca.

Malagrupa Kinovih kolega, novopečenih predstavnika, ispunjavala je čekaonicu, ushodana i nervozna, na početku svog mandata. Poput Donalda, bili su mladi i i dalje beznadežno optimistični. Doneće promene na Kapitol hil. Nadali su se da će isporučiti ono što njihovi jednako naivni prethodnici nisu.

Dok su čekali red da se upoznaju sa velikim senatorom Termanom iz njihove rodne države Džordžije, nervozno su pričali između sebe. Bili su kao grupa sveštenika, zamišljao je Donald, koja čeka da se upozna sa papom, da poljubi prsten. Ispustio je dubok uzdah i usredsredio se na sadržaj vitrine, izgubio se u riznici iza stakla dok je

neki kolega, predstavnik iz Džordžije, brbljao o Centrima za kontrolu i prevenciju bolesti u svojoj izbornoj jedinici.

„... a imaju i detaljan vodič na sajtu, kao, priručnik za spremnost i reagovanje za slučaj, pazi ovo – invazije zombija. Neverovatno! Jebeni zombiji. Kao da čak i CKPB misli da nešto može da se otkači pa da najednom počnemo da *jedemo* jedni druge...”

Donald je prigušio osmeh, plašeći se da bi njegov odraz mogao da se vidi u ogledalu. Okrenuo se i pogledao ka zbirci fotografija na zidovima, svaka sa senatorom i prethodna četiri predsednika. Ista poza i isti stisak ruke na svakoj slici, ista pozadina sa zastavama bez vetra i bleštavim uveličanim pečatima. Senator se jedva menjao, a predsednici su dolazili i odlazili. Kosa mu je i na prvoj i na poslednjoj fotografiji bila bela; kao da ga nimalo nisu doticale decenije koje su prolazile.

Sagledavanje fotografija jedne pored druge kao da ih je na neki način obezvređivalo. Delovale su inscenirano. Lažno. Kao da je ta zbirka najmoćnijih ljudi sveta molila za priliku da se fotografiše sa kartonskim isečkom, vašarskom atrakcijom.

Donald se nasmejao, a predstavnik iz Atlante mu se priključio. „Zamisli! Zombiji. Ludilo. Ali, razmisli samo na trenutak, okej? Zašto bi CKPB uopšte *imao* takav priručnik, ako ne...”

Donald je poželeo da ispravi svog kolegu, da mu kaže čemu se zapravo smejao. *Pogledaj ove osmehe*, došlo mu je da kaže. Osmesi su bili na licima *predsednika*. Senator je izgledao kao da bi radije bio igde drugde. Kao da je svaki u nizu vrhovnih komandanata znao ko je bio moćniji između njih dvojice, ko će biti tu dugo pošto oni budu otišli dalje.

„... stoje stvari tipa da svako treba da u kući drži palicu za bejzbol uz baterijske lampe i sveće, kapiraš? Za svaki slučaj. Ako dođe do razbijanja mozgov.”

Donald je izvadio telefon i pogledao na sat. Bacio je pogled ka vrata koja su vodila iz čekaonice i zapitao se koliko još mora da čeka. Odloživši telefon, okrenuo se ponovo ormariću i razgledao policu

u kojoj je jedna vojna uniforma bila izložena kao izuzetni origami. Na levom prsnom džepu bluze video se zid od medalja; rukavi su bili preklopljeni i pričvršćeni kako bi istakli zlatne pletenice na manžetnama. Ispred uniforme, na drvenoj polici izrađenoj po meri, ležala je zbirka dekorativnih novčića, znakova pažnje od muškaraca i žena koji službuju u inostranstvu.

Ta dva aranžmana govorila su mnogo toga: uniforma iz prošlosti, novčići od vojnika na terenu, početak i kraj dva rata. U jednom se senator borio kao mladić. Drugi je bio rat koji se, stariji i mudriji, borio da spreči.

„... da, zvuči sumanuto, znam, ali znaš šta besnilo uradio od psa? Mislim, šta mu *stvarno* uradi, biološki...”

Donald se nagnuo kako bi bliže pogledao dekorativne novčiće. Broj i slogan na svakom predstavljao je borbenu grupu na terenu. Ili, beše, bataljon? Nije mogao da se seti. Njegova sestra Šarlot bi znala. Ona je bila tamo negde, na terenu.

„Sve ovo te nimalo ne plaši?”

Donald je shvatio da je pitanje možda bilo upućeno njemu. Okrenuo se ka brbljivom predstavniku. Sigurno je bio na sredini tridesetih, Donaldovih godina. U njemu je Donald prepoznavao sopstvenu sve tanju kosu, sopstveni zametak dežmekastosti oko struka, onaj neprijatni silazak u srednje godine.

„Da li me plaše zombiji?” Donald se nasmejao. „Ne. Ne bih rekao.”

Predstavnik je prišao Donaldu, a pogled mu je odlutao ka strašnoj uniformi koja je stajala uspravljena, kao da su ratničke grudi još unutra. „Ne”, rekao je on. „To što ćeš upoznati *njega*.”

Vrata prijemne sobe su bila otvorena, a pištanje telefona čulo se sa druge strane.

„Predstavnik Kin?”

Starija recepcionerka iz Atlante stajala je na vratima. Bela bluza i crna suknja isticale su njenu vižljastu i atletsku građu.

„Senator Terman će vas primiti”, rekla je.

Donald je potapšao predstavnika iz Atlante po ramenu dok ga je mimoilazio.

„Hej, srećno”, promucuo je gospodin za njim.

Donald se osmehnuo. Borio se sa iskušenjem da se okrene i kaže mu da je dobro poznavao senatora, da ga je on cupkao na krilu kada je bio dete. Jedino što se i Donald previše bavio svojom bojazni da bi mu to palo na pamet.

Prošao je kroz debela panel-vrata od izdašnog kvalitetnog drveta i ušao u senatorove intimne odaje. Ovo nije bilo ni nalik prolasku kroz predvorje kako bi nečiju kćerku izveo na sastanak. Ovo je bilo nešto drugo. Sastaju se kao kolege, a Donald se i dalje oseća kao dete.

„Ovamo”, rekla je recepcionerka. Provela je Donalda između parova širokih i zauzetih stolova na kojima je cvrčalo tuce telefona. Mladići i devojke u odelima i urednim bluzama držali su slušalice u obema rukama. Iz dosade na njihovim licima videlo se da je to bio normalan obim posla za radno jutro.

Donald je posegao rukom dok je prolazio pored jednog od njih, češući ga vrhovima prstiju. Mahagoni. Pomoćnici su imali lepše stolove od njega. A dekor: debeli tepih, stari gipsani rad po svim zidovima, starinske pločice na tavanici, lusteri koji su možda bili od pravog kristala.

Na kraju prostorije koja je zujala i pištala otvorila su se još jedna masivna drvena vrata kako bi ispljunula predstavnika Mika Veba, koji je upravo završio sopstveni sastanak. Mik Donalda nije primetio, bio je previše obuzet otvorenom fasciklom koju je držao ispred sebe.

Donald je zastao i sačekao da mu kolega i stari drug sa studija priđe. „I”, pitao je, „kako je prošlo?”

Mik je podigao pogled i zalupio fasciklu. Gurnuo ju je pod pazuh, pa klimnuo glavom. „Da, da. Odlično je prošlo.” Osmehnuo se. „Izvini ako smo se zadržali malo. Starac nije želeo da me pusti na miru.”

Donald se nasmejao. To mu nije bilo teško da poveruje. Mik je sa lakoćom uleteo u mandat. Imao je harizmu i samopouzdanje koji su išli sa visinom i lepotom. Donald se šalio da bi njegov prijatelj, da

nije užasan sa pamćenjem imena, jednog dana mogao da postane i predsednik. „Nema veze”, rekao je Donald. Bocnuo je prstom preko ramena. „Ja sam sklapao nova prijateljstva.”

Mik se osmehnuo. „Kladim se.”

„Da, pa, vidimo se ponovo na farmi.”

„Naravno.” Mik ga je potapšao po ruci fasciklom, pa krenuo ka izlazu. Donald je primetio mrki pogled recepcionerke, pa je požurio. Rukom mu je pokazala da uđe u slabo osvetljenu kancelariju, pa zatvorila vrata za njim.

„Predstavniče Kin.”

Senator Pol Tomas je stajao iza svog stola i pružio mu ruku. Uputio mu je dobro poznat osmeh koji je Donald prepoznavao sa fotografija, televizije i iz sopstvenog detinjstva. Uprkos Termanovoj starosti – sigurno se bližio sedamdesetoj, ako je nije već bio stigao – senator je bio u dobroj kondiciji. Njegova oksfordska košulja pokrivala je vojničku građu; debeli vrat stezala je kravata; bela kosa mu je bila kratko ošišana i uredna kao da je i dalje u vojsci.

Donald je prešao prostranstvo tamne sobe i rukovao se sa senatorom.

„Drago mi je da se vidimo.”

„Sedi, molim te.” Terman je pustio Donaldovu ruku i pokazao mu da sedne u jednu od fotelja postavljenu jarkocrvenom kožom, sa zlatnim zakivcima na rukonaslonu nalik na zakivke čelične grede.

„Kako je Helen?”

„Helen?” Donald je popravio kravatu. „Dobro je. Kod kuće je, u Savani. Stvarno joj je prijalo što vas je videla na prijemu.”

„Prelepa ti je žena.”

„Hvala vam, gospodine.” Donald se mučio da se opusti, što mu nije pomagalo. Kancelarija je bila u sumraku, čak i sa upaljenim svetlima. Oblaci napolju su se prozlili – bili su tamni, nisko na horizontu. Ako bi pala kiša, morao bi kroz tunel da se vrati do kancelarije. Mrzeo je to mesto. Mogli su da ga prekriju tepihom i povešaju sve one maleckele lustere, ali i dalje je znao da je pod zemljom. U vašingtonskim

tunelima osećao se kao pacov koji gmiže kanalizacijom. Stalno je imao osećaj da će mu se krov srušiti na glavu.

„Kako ti je na poslu?”

„Dobro. Mnogo se radi, ali dobro.”

Počeo je da pita senatora kako je Ana, ali nije uspeo, jer su se vrata iza njega otvorila. Recepcionerka je ušla i unela dve bočice vode. Donald joj je zahvalio, okrenuo poklopac na svojoj, pa primetio da je već odvrnut.

„Nadam se da nisi prezauzet da mi učiniš nešto.” Senator Terman je podigao jednu obrvu. Donald je otpio gutljaj vode, pa se zapitao da li bi neko to mogao da nauči, to dizanje obrve. Poželeo je da poskoči i da mu salutira.

„Svakako bih mogao da nađem vremena”, rekao je. „Posle onoga kako ste me podržali? Sumnjam da bih uspeo da prođem preliminarne izbore.” Igrao se bočicom vode na krilu.

„Ti i Mik Veb se znate dugo, jelda? Buldozi.”

Donaldu je trebalo malo vremena da shvati da senator misli na fakultetsku maskotu. Nije se na Univerzitetu u Džordžiji mnogo bavio praćenjem sporta. „Da, gospodine. Napred, buldozi!”

Nadao se da je bio u pravu.

Senator se osmehnuo. Nagnuo se napred kako bi mu na lice palo svetlo koje se slivalo na njegov sto. Donald je gledao kako se senke šire borama koje bi inače bilo lako propustiti. Termanovo mršavo lice i četvrtasta vilica činili su ga mladim u anfasu nego u profilu. Bilo je to lice čoveka koji je završavao stvari tako što bi se suočio sa drugima, a ne iz zasede.

„Na fakultetu si studirao arhitekturu.”

Donald je klimnuo glavom. Lako je bilo zaboraviti da je on poznavao Termana bolje nego senator njega. Jedan je dobio više novinskih naslova od drugog.

„Tako je. Na osnovnim studijama. Master mi je iz urbanizma. Mislio sam da za ljude mogu više dobra da učinim u vlasti nego crtajući kutijice u koje da ih metnem.”

Stresao se kada je čuo kako zvuči. Frazetina iz škole, nešto što je trebalo da ostavi za sobom, kao što je prestao da gnječi konzerve piva glavom i zagleda dupeta u suknjama. Zapitao se po deseti put zašto su on i drugi novopečeni predstavnici bili pozvani na sastanak. Kada mu je pozivnica stigla, prvo je pomislio da se radi o protokolarnoj poseti. A onda mu se Mik pohvalio svojim terminom za sastanak, pa je Donald pomislio da se možda radi o nekoj formalnosti ili tradiciji. Ali konačno se zapitao da se možda ne radi o igrama moći, o prilici da se predstavnici iz Džordžije podmažu za slučaj da Termanu bude potrebna podrška u nekom glasanju u nižem, *podređenom* domu.

„Reci mi, Doni, umeš li da čuvaš tajnu.”

Donaldu se sledila krv u žilama. Naterao je sebe da se nasmeje kako bi oterao naglu nervozu.

„Pa, dobio sam izbore.”

Senator Terman se osmehnuo. „I tako si verovatno naučio najvažniju lekciju o tajnama.” Podigao je svoju bočicu vode i nazdravio mu. „*Porecivost*.”

Donald je klimnuo glavom, pa i sam otpio gutljaj. Nije bio siguran kuda sve to ide, ali već mu je bilo neprijatno. Naslutio je da se spremaju neke zakulisne radnje koje je biračima obećao da će iskoreniti ukoliko ga budu izabrali.

Senator se zavalio u stolici.

„*Porecivost* je tajna funkcionisanja ovog grada”, rekao je. „Onaj tajni začim koji spaja sve ostale arome. Ovo kažem novoizabranima: istina će se saznati – uvek se sazna – ali utopiće se u sve *laži*.” Senator je mahnuo rukom u vazduhu. „Moraš da porekneš svaku laž i svaku istinu sa istim žarom. Pusti sajtove i naduvance koji kmeče o prikriivanju koječega da *umesto tebe* zbune javnost.”

„Ma, razumem.” Donald nije znao šta bi drugo rekao, tako da je otpio još jedan gutljaj vode.

Senator je ponovo podigao obrvu. Sledio se, zastao, pa pitao, niotkuda: „Veruješ li u vanzemaljce, Doni?”

Donald je zamalo ispustio vodu na nos. Pokrio je usta rukom, nakašljao se, morao da obriše bradu. Senator se nije ni mrdnuo.

„Vanzemaljce?” Donald je odmahnuo glavom, pa obrisao vlažan dlan o butinu. „Ne, gospodine. Mislim, makar ne one koji otimaju ljude. Zašto?”

Zapitao se je li to neka vrsta završnog izveštaja. Zašto bi ga senator pitao ume li da čuva tajnu? Je li posredi bila bezbednosna inicijacija? Senator je ćutao.

„Nema ih”, rekao je konačno Donald. Pratio je lice svog sagovornika pažljivo očekujući trzaj ili mig. „Zar ne?”

Starac se osmehnulo. „O tome se i radi”, rekao je. „Bilo da ih ima ili nema, isto bi se o njima pričalo. Da li bi se iznenadio ako bih ti rekao da stvarno postoje?”

„Nego šta nego bih se iznenadio.”

„Dobro je.” Senator mu je pružio fasciklu preko stola.

Donald ju je odmerio, pa podigao ruku. „Čekajte. Ima li ih, ili ih nema? Šta mi to govorite?”

Senator Terman se nasmejao. „Naravno da ih nema.” Sklonio je ruku sa fascikle i oslonio laktove na sto. „Jesi li video koliko NASA traži da nas odveze do Marsa i nazad? Nećemo mi do neke druge zvezde. Nikada. A niko neće ni prići nama. Zašto bi, kog đavola?”

Donald nije znao šta da misli, što je bilo mnogo drugačije od onoga kako se osećao pre manje od minuta. Razumeo je šta senator želi da kaže o tome kako se istina i laž čine crno-belim, ali pomešanim, tako da skupa čine nešto sivo i zbunjujuće. Spustio je pogled na fasciklu. Ličila mu je na onu koju je Mik nosio. Podsećala ga je na blagonaklonost vlasti prema svemu onome što je bilo prevaziđeno.

„Ovo je porecivost, jelda?” Proučavao je senatora. „Ovo što sada radite. Pokušavate da me skrenete sa traga.”

„Ne. Ja ti sada govorim da prestaneš da gledaš naučnu fantastiku. U stvari, šta misliš zašto svi ti štreberi stalno sanjaju o kolonijama na nekoj drugoj planeti? Znaš li koliko bi to koštalo? To bi bilo smešno. Nimalo efikasno.”

Donald je slegnuo ramenima. On nije mislio da je sve to smešno. Zavrnuo je poklopac svoje flašice vode. „U našoj je prirodi da sanjamo o otvorenom prostoru”, pitao je. „Da tražimo mesta ne bismo li se proširili. Zar nismo tako i došli dovde?”

„Dovde? Do Amerike?” Senator se nasmejao. „Nismo došli i zatekli prazan prostor. Mnogo ljudi smo zarazili i pobili, pa smo *stvorili* prazan prostor.” Terman je pokazao fasciklu. „Što me vraća na temu. Postoji nešto na čemu bih voleo da radiš.”

Donald je spustio svoju bocu na kožnu borduru impresivnog stola, pa uzeo fasciklu u ruke.

„Hoćemo li dobiti ovo preko odbora?”

Pokušao je da ukroti svoju nadu. Pomisao kako bi mu bilo dopušteno da bude sapotpisnik nekog predloga tokom prve godine mandata bila mu je zavodljiva. Otvorio je fasciklu i okrenuo je ka prozoru. Napolju se spremala oluja.

„Ništa slično. Ovo je za POZASIO.”

Donald je klimnuo glavom. *Naravno*. Uvod o tajnama i zaverama najednom je dobio savršen smisao, kao i skup predstavnika iz Džordžije. Radilo se o Postrojenju za skladištenje i odlaganje, POZASIO, odmila, o srcu novog zakona o potrošnji koji je senator predlagao, o mestu na kojem će se u nekom trenutku naći veći deo nuklearnog goriva čovečanstva. Ili, ako je verovati sajtovima na koje je Terman aludirao, sledećoj Oblasti 51, odnosno mestu gde će se praviti nova supermoderna superbomba, ili zatvor za libertarijance koji su kupili previše vatrenog oružja. Izbor je vaš. Dovoljno je bilo šuma da u njega *bilo kakva* istina utone.

„Da”, rekao je Donald, razočarano. „Iz moje izborne jedinice stižu mi razni zabavni pozivi.” Nije se usuđivao da pomene ljude-guštare. „Želeo bih, gospodine, da vam bude jasno da lično stopostotno podržavam postrojenje.” Podigao je pogled ka senatoru. „Drago mi je, naravno, što nisam morao javno da glasam za njega, ali došlo je vreme da neko i ponudi sopstveno dvorište, zar ne?”

„Upravo tako. U ime opšteg dobra.” Senator Terman je otpio dugačak gutljaj, zavalivši se u stolici, pa se nakašljao. „Ti si pametan mladić, Doni. Ne vide svi kolika će ovo biti korist za našu državu. Spasiće nam živote.” Osmehnuo se. „Izvini, još te zovu Doni, zar ne? Ili Donald?”

„Može bilo koje od toga”, lagao je Donald. Nije više voleo da ga zovu Doni, ali promena imena na sredini životnog veka bila je praktično nemoguća. Vratio se fascikli i okrenuo prvu stranicu. Ispod nje je bio nekakav crtež koji mu se učinio zalutalim. Bio je... Previše poznat. Poznat, a ipak nije pripadao tu – već nekom drugom životu.

„Jesi li video ekonomske izveštaje?”, pitao je Terman. „Znaš li koliko će ovaj zakon poslova stvoriti preko noći?” Pucnuo je prostima. „Četrdeset hiljada, začas. I to samo u Džordžiji. Mnogi će biti iz tvoje izborne jedinice, mnogo će biti brodskog transporta, lučkih sлагаča. Naravno, pošto je sve prošlo, naše manje agilne kolege gundaju da im je trebalo dati priliku da i *oni* licitiraju...”

„Ja sam ovo konstruisao”, prekinuo ga je Donald, vadeći list papira. Pokazao ga je Termanu kao da bi se senator iznenadio što se taj list ušunjao u fasciklu. Donald se zapitao da li je to bilo maslo senatorove kćerke, neka šala ili mig od Ane.

Terman je klimnuo glavom. „Da, pa, fali tu detalja, zar ne?”

Donald je proučavao arhitektonski crtež i pitao se na kakvu je to probu stavljen. Sećao se crteža. Uradio ga je u poslednji čas na kursu biotekture na završnoj godini. Nije na njemu bilo ničega neobičnog niti neverovatnog, samo velika cilindrična zgrada sa stotinak spratova oivičenih staklom i betonom, balkonima preplavljenim vrtovima, sa jednom stranom otkrivenom kako bi se videli spratovi rezervisani za stanovanje, rad i kupovinu. Zgrada je bila svedena, dok su, po njegovom sećanju, projekti njegovih kolega bili odvažni, praktična, iako je mogao sebi da priušti i poneki rizik. Zeleno grmlje izbijalo je sa ravnog krova – užasan kliše, pokušaj ugljeničke neutralnosti.

Ukupno uzev, bila je neugledna i dosadna. Donald nije mogao da zamisli tako prost projekat kako se diže nad pustinjom Dubaija uz

celu novu plejadu samoodrživih nebodera. A ni u kom slučaju nije naslućivao šta će to senatoru.

„Fali detalja”, promrmrljao je, ponavljajući senatorove reči. Prelistao je ostatak fascikle, tražeći neki nagoveštaj, kontekst.

„Čekaj.” Donald je proučio spisak zahteva koji kao da je dolazio od potencijalnog klijenta. „Ovo mi deluje kao projektna dokumentacija.” Oči su mu pale na reči koje je zaboravio da je ikada znao: *interni saobraćaj, plan bloka, frigomehanika i ventilacija, hidroponika...*

„Moraćeš da se odrekneš sunčeve svetlosti.” Fotelja senatora Termana škripnula je kada se nagnuo preko stola.

„Molim?” Donald je podigao fasciklu. „Šta, tačno, očekujete da radim sa ovim?”

„Mislim da ti trebaju svetla poput onih koja koristi moja žena.” Opisao je šakom sićušni krug i upro prstom u njegov centar. „Tokom zime greje semena da bi proključala, koristi nekakve sijalice koje me koštaju čitavo bogatstvo.”

„Mislite na biljnu rasvetu?”

Terman je ponovo pucnuo prstima. „A za troškove ne brini. Šta god ti treba, dobićeš. Dobićeš i pomoć oko mehanike. Nekog inženjera. Čitav tim.”

Donald je prelistao ostatak fascikle. „Ali, čemu ovo? I zašto ja?”

„Ovo zovemo zgradom za *svaki slučaj*. Verovatno je nikada nećemo koristiti, ali neće nam dozvoliti da skladištimo gorivo tamo ako ne smestimo i ovo negde blizu. Kao onaj podrumski prozor koji sam morao da spustim kako bi mi zgrada prošla inspekciju. To je bilo za... Kako se ono zove...?”

„Izlaz za slučaj nužde”, rekao je Donald, setivši se bez napora.

„Da. Za slučaj nužde.” Pokazao je ka fascikli. „Ova zgrada je upravo kao taj prozor, nešto što moramo da napravimo da bi sve ovo ostalo prošlo provere. Mora da postoji objekat gde će se – u malo verovatnom slučaju napada ili akcidenta – skloniti zaposleni postrojenja. Sklonište. I mora da bude *savršeno*, inače će se ceo ovaj projekat raspasti dok trepneš. To što nam je zakon prošao i što je

potpisan ne znači da je sve gotovo, Doni. Onaj projekat na zapadu je dobio odobrenje i finansije pre više decenija. A ipak je na kraju propao.”

Donald je znao o čemu govori. Objekat za odlaganje i skladištenje ispod neke planine. U kuloarima se pričalo da i džordžijski projekat ima iste izgleda na uspeh. Fascikla mu je postala triput teža dok je razmišljao o tome. Od njega se tražilo da postane deo budućeg neuspeha. Svoj tek stečeni mandat staviće na kocku zbog ovoga.

„Mik Veb mi radi na nečemu srodnom. Logistika i planiranje. Vas dvojica ćete morati da sarađujete na mnogo toga. A i Ana će otići sa MIT-a da vam pomogne.”

„Ana?” Donald je drhtavom rukom grabio čašu vode.

„Naravno. Ona će vam biti glavni inženjer na projektu. Piše tu sve šta će njoj trebati, u smislu prostora.”

Donald je otpio gutljaj vode i naterao se da ga proguta.

„Ima mnogo drugih koje bih mogao da pozovem da rade na ovome, naravno, ali ovaj projekat mora uspeti, razumeš li me? Mora da bude kao *porodica*. I zato želim da radim sa ljudima koje poznajem, sa ljudima kojima verujem.” Senator Terman je prepleo prste. „Ako je ovo jedini razlog zašto si uopšte izabran, želim da uradiš sve kako treba. Zato sam te i podržao u kampanji.”

„Naravno.” Donald je klimao glavom ne bi li sakrio svoju zbunjenost. Tokom izbora ga je brinulo da senatorova podrška potiče iz starih porodičnih veza. Ovo je, nekako, bilo još gore. Donald nije upotrebio senatora; bilo je *obrnuto*. Proučavajući crtež na svom krilu, novoizabrani predstavnik je osećao kako se rastače posao za koji se osećao nedovoljno pripremljen – samo da bi ga zamenio *drugi* posao koji ga je jednako plašio.

„Čekajte”, rekao je, gledajući svoj stari crtež. „I dalje ne razumem. Čemu veštačka rasveta?”

Terman se osmehnuo. „Zato što je”, rekao je, „zgrada koju želim da mi izvedeš – pod zemljom.”